

Suomenlahden meritaimentoimikunta
c/o Markku Tiusanen
markku.tiusanen@vantaa.fi

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Viite: Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö MMM022:00/2008

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA UUDEKSI KALASTUSLAIKSI

Suomenlahden meritaimentoimikunta kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esitysluonnoksesta uudeksi kalastuslaiksi. Suomenlahden meritaimentoimikunta on yli 40 vuoden ajan koordinoinut meritaimenen poikasistutuksia Suomenlahden rannikolle ja siihen laskeviin jokiin ja järjestänyt meritaimenen istuttajille, viljelijöille ja kalastajille sekä viranomaisille ja tiedotusvälineille seminaareja meritaimenkantojen kehittämiseksi. Meritaimentoimikunnan istutuksia on rahoittaa yli 20 rannikon kuntaa, kalastusalueita, osakaskuntaa, kalakerhoa ja yritystä.

Meritaimentoimikunta on tarkastellut kalastuslakiin tulevia muutoksia, jotka koskevat meritaimenkantojen elvyttämistä ja kalastusta. Tältä osin lakiuudistusta voidaan pitää oikean suuntaisena.

Lain tavoite

Lain tavoite järjestää kalavarojen käyttö ja hoito siten, että turvataan kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto, kalakantojen luontainen elinkierto sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuus ja suojelu, on kannatettava ajatus. Kalakantojen hoidossa tulee ensisijalle asettaa luontaisen elinkierron vahvistaminen, mutta olosuhteista riippuen myös istutuksilla on paikkansa kalavarojen tuoton kasvattamisessa.

Kalatalousalueet

Lain tavoitteena on tehostaa erityisesti vaelluskalojen elinvoimaisuuden turvaamiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Kalatalousaluejakoa tehtäessä on erityisesti huomioitava jaon soveltuvuus vaelluskalojen elinkierron kannalta. Lain perustelujen mukaan kalatalousaluejakoa toteutettaessa olisi varmistettava se, että kalatalousalueiden sisällä voidaan vaikuttaa riittävän laajoilla alueilla yhdenmukaisilla toimilla kalatalouden kokonaisvaltaisen kestävyuden edistämiseksi.

Lakiehdotuksen mukaan kalatalousalueiden päätösvaltaa käyttävät vesialueiden omistajat ja kokouksissa äänivalta määräytyy vesialueiden pinta-alan mukaan. Alle 100 hehtaarin vesialueen omistajalla ei ole oikeutta osallistua kalatalousalueen päätösten tekoon. Tämä voi rajoittaa taimenen kalastuksen ja lisääntymisen kannalta kalataloudellisesti arvokkaiden vesialueen omistajien mahdollisuutta vaikuttaa päätöksentekoon. Suomenlahteen laskevat joet ja purot ovat pieniä ja niiden järvisyysaste on alhainen. Yksityisten vesialueen omistajien ja osakaskuntien omistamat vesialueet ovat usein vain muutaman hehtaarin kokoisia ja tällöin heillä ei olisi mahdollisuutta osallistua vaelluskalavesistöjä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon kalatalousalueissa.

Meritaimenkantojen hoitoon ja kalastukseen liittyvät uudet lainkohdat

4 § Määritelmät 4) kohta

- Vaelluskalavesistöiksi ei määritellä taimenen syönnösalueita. Kannattaisi vielä harkita, pitäisikö vaelluskalavesistöiksi määritellä myös ne vesialueet, joilla vaelluskaloja syönnösalueilla kalastetaan.

22 § Kalatalousaluejako

- On hyvä, että kalatalousalueeseen kuuluvaa vesistöaluetta määritettäessä on erityisesti huomioitava alueen soveltuvuus vaelluskalojen elinkierron kannalta.

36 § Käyttö- ja hoitosuunnitelman laatiminen

- Hyvä, että käyttö- ja hoitosuunnitelman on sisällettävä suunnitelma kalakantojen hoitotoimenpiteiksi mukaan lukien ehdotus vaelluskalojen elinkierron turvaamiseksi.

52 § Kalastuksen rajoittamista koskeva asetuksenantovaltuutus 5) kohta

- Lain mukaan *"vesialueella, jossa esiintyy kalalaji tai kalakanta, jonka elinvoimaisuus tai tuotto on heikentynyt tai vaarassa heikentyä taikka vesialueella, joka on keskeinen kalalajin tai –kannan lisääntymisen kannalta, voidaan valtioneuvoston asetuksella ... kieltää tiettyä sukupuolta tai kokoluokkaa olevien kalojen taikka sellaisten kalojen saaliiksi ottaminen, joita ei ole merkitty 74 §:ssä tarkoitettussa asetuksessa säädetyllä tavalla"*. Tämä mahdollistaa määrätä vapautettavaksi kalat, joita ei ole eväleikattu istutustaustan merkitsemiseksi ja antaa uusia työkaluja kalastuksensääteilyyn. Suomenlahdella on jo kolme vuotta merkitty rasvaeväleikkauksilla istutetut taimenen poikaset, mutta ns. villien taimenten vapauttamisesta on voita antaa ainoastaan suosituksia.

53 § ELY-keskuksen toimivalta rajoittaa kalastusta 5) kohta

- Lain mukaan *"ELY-keskus voi, jos vesialueella esiintyy kalalaji tai kalakanta, jonka elinvoimaisuus tai tuotto on heikentynyt tai vaarassa heikentyä taikka vesialueella, joka on keskeinen kalalajin tai –kannan lisääntymisen kannalta ... kieltää tiettyä sukupuolta tai kokoluokkaa olevien kalojen taikka sellaisten kalojen saaliiksi ottamisen, joita ei ole merkitty jäljempänä 74 §:ssä tarkoitettussa asetuksessa säädetyllä tavalla."* Tämä antaa Ely-keskuksille mahdollisuuden esim. kalatalousalueen suosituksista määrätä vapautettavaksi kalat, joita ei ole eväleikattu istutustaustan merkitsemiseksi ja antaa uusia työkaluja kalastuksensääteilyyn.

58 § Kalojen vapauttaminen

- Pitäisikö tähän kohtaan lisätä määräys kalojen vapauttamisesta, jollei niitä ole merkitty 52 §:n 5 kohdan ja 53 §:n 5 kohdan mukaisesti 74 §:ssä tarkoitettussa asetuksessa säädetyllä tavalla (esim. rasvaeväleikatut kalat)?

65 § Jokisuukalastuksen kieltö

- Hyvä että meressä kilometriä lähempänä vaelluskalavesistöön kuuluvan joen suuta on kalastaminen verkolla kielletty 15 päivästä elokuuta 15 päivään lokakuuta.

69 § Kalastaminen puroissa

- Pykälää ehdotetaan muotoiltavaksi siten, että katiskalla kalastaminen kielletään puroissa, joissa esiintyy taimenta. Kapeassa puroissa katiskalla voidaan tukkia koko uoma ja estää taimenen vaellus kutualueilleen tai sieltä pois. Vaikka katiska antaakin mahdollisuuden vapauttaa taimenet, on katiskasta otetun saaliin valvominen puroilla lähes mahdotonta.

70 § Kalatiessä kalastaminen

- Tähän ehdotetaan harkittavaksi lisäystä, jolla sallitaan kalastaminen luonnonmukaisissa kalateissä, jotka on toteutettu purkamalla vaelluseste tai osa siitä. Luonnonmukainen kalatie ei eroa kalojen nousun kannalta luonnonmukaisesta uomasta, eikä ole mitään syytä silloin estää siinä kalastamista. Tällä on vaikutusta muodostuvan koski-alueen kalastusmahdollisuuksien kehittymiseen ja kalastuslupien myyntiin ja se saattaa vaikuttaa padon purkamisen taloudellisten vaikutusten arviointiin.

73 § Kalojen ja rapujen istuttaminen

- Kalojen ja rapujen istuttamisen salliminen ainoastaan, jos kyseessä olevan lajin tai kannan istuttaminen kohdevesistöön sisältyy kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaan on hyväksyttävä uudistus.

74 § Istutettavien kalojen merkintä

- *”Jos kalakantojen kestävän käytön hyödyntämisen turvaaminen sitä edellyttää, voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää tiettyjen kalalajien, -kantojen tai niiden tiettyjen ikä –taikka kokoryhmien istuttamisen edellytykseksi se, että ne on merkitty ennen istuttamista sellaisella merkinnällä, joka voidaan ulkoisesti tai muutoin tunnistaa kalasta”.* Tämä on erittäin tarpeellinen uudistus lainsäädäntöön.

108 § Valvontaviranomaisen ja kalastuksentralvojan talteenotto-oikeus

- Näyttää siltä, että laki ei mahdollistaisi kalastuksentralvojan tai valvontaviranomaisen ottavan talteen pyydystä, kalastusvälinettä ja saalista, jos valvonnan kohteena oleva kalastaja on ottanut saaliiksi kalan, jota ei ole merkitty kalastuslain 74 §:n mukaisesti. Lakia tulisi korjata siten, että kalastuksentralvojoilla on vähintäänkin oikeus ottaa talteen saalis, jos sitä ei ole merkitty KL:n 74 §:n mukaisesti alueella, jossa ko. kalalajin istukkaat merkitään. Rasvaeväleikatut taimenet saattavat kasvattaa leikatun evän tilalle uutta evää, jolloin eväleikkauksella merkityn ja merkkeamattoman kalan tunnistaminen voi vaatia tarkkuutta ja taitoa. Talteenotolla on siten merkitystä mahdollisen kalastusrikkomuksen näyttönä.

Vantaalla 24.1.2014

Markku Tiusanen
puheenjohtaja
Suomenlahden meritaimentoimikunta